

ŚLADAMI POPRZEDNIKÓW

czyli w Kościanie i Turwi

po 108 latach

c. W. KS. POZNAŃSKIE.

zniskie.

Zygmunt Szwedowski Śląski

Herby dawne, województwo i ziemie
w skład W. Ks. pochodziących.

21 lutego 1861

powstanie

**Centralnego Towarzystwa
Gospodarczego
w Wielkim Księstwie Poznańskim**

Wydziały:

- Ogólny
- Rolnictwa
- Chowu Inwentarza

Starania o powołanie **WYDZIAŁU LEŚNEGO**

Hipolit Cegielski

Hipolit Trąpczyński

Zarząd Główny
Centralnego Towarzystwa Gospodarczego
na zebraniu w **dniu 27 listopada 1866 r.** postanowił
zaprosić „***specyjalistów, to jest urzędników leśnych***”,
do utworzenia **Wydziału Leśnego.**

BAZAR POZNAŃSKI
SP. AKC.
HOTEL BAZAR, POZNAŃ.
(POLOGNE)

Zaproszono na posiedzenie w Poznaniu, na d. 19 i 20 grudnia 1866 r., wszystkich znanych w Poznańskim leśników a mianowicie: Józefa Łukomskiego z Kruszewa, Kurowskiego, Chojnackiego z Bożejewic, Józefa Rivolego z Kórnik, Nowickiego, Góreckiego, Janasa, Robowskiego z Kwilcza, Gruszczyńskiego, Okoniewskiego, Kwiatkowskiego, Krysiewicza, Lewickiego, Kortowicza, Sokołowskiego, Dramińskiego, Sawińskiego z Łabiszyna, Plewkiewicza, Józefa Brzeskiego z Goli, Tłoczyńskiego, Michalskiego, Wardona i Czypickiego z Wrześni.

ZIEMIANIN.

Tygodnik przemysłowo-rolniczy

Organ Centralnego Towarzystwa Gospodarczego dla Wielkiego
Księstwa Poznańskiego

pod redakcją

Włodzimirza Wolniewicza i Maxymiljana Jackowskiego.

Nr 2.

Poznań w sobotę dnia 12 stycznia 1867.

Nr 2.

Korespondencje i przesłanki franco pod adresem: Józef Mroziński, Sekretarz Redakcji Ziemianina. Ul. Ogrodowa, Nr. 16.

PRZEDPŁATA kwartalna wynosi: Na pocztach pruskich 1 tal.; na pocztach Królestwa Polskiego 1 rs. 22 kop.; dla Cesarstwa Austriackiego rocznie 7 złr., półrocznie 3 złr. 50 centów wartości austr.; każdy nr. osobno: 2½ sgr.

TREŚĆ.

- I. Sprawozdanie z posiedzenia Wydziału Ogólnego, odbytego w Poznaniu w Bazarze dnia 19 grudnia 1866 r
- II. Sprawozdanie z posiedzenia Wydziału Rolniczego z dnia 19 grudnia 1866 roku.
- III. Sprawozdanie z posiedzenia Wydziału Chowu Inwentarzy, na Walnem Zebraniu Towarzystwa Centralnego Gospodarczego dla W. Ks. Poznańskiego dnia 19 grudnia 1866 r. w Poznaniu w Bazarze odbytem.

IV. Sprawozdanie z pierwszego posiedzenia „Wydziału Leśnego“ z dnia 20 grudnia 1866 r.

v. Sprawozdanie skarbnika, P. A. Radońskiego, co do kasy Centralnej Tow. Gospodarczego dla W. Ks. Poznańskiego od 1 stycznia 1866 r. do 19go grudnia tegoż roku.

Korespondencje z powiatów.

Wiadomości literackie.

Rozmaitości. Aforyzmy gospodarcze

Panowie!

Występując po raz pierwszy jako referent Wydziału Leśnego, ntworzonego staraniem Zarządu Centralnego Towarzystwa Gospodarczego, winieñem przede wszystkim w imieniu obecnych tu kolegów moich wynurzyć Szanownemu Zarządowi rzetelną wdzięczność za podjęcie tej myśli, już dawniej kilkakrotnie poruszanej a dziś dopiero wchodzącej w życie za pomocą sumiennego wykonania obowiązków naszych, którzy, jakkolwiek słabi i nieudolni, bo początkujący dopiero pracownicy na tej niwie u nas prawie dziewiczej, uznajemy przecież całą ważność i doniosłość stowarzyszenia, gdyż tylko zespoleni coś pożytecznego dla kraju i społeczeństwa zdziałać możemy.

„Nie świeża to i nowa myśl podniesienia leśnictwa naszego do stanowiska, na którem w ziemi naszej jaśnieć mu przystoji. Już przed 25 laty mężowie zacni, szacunek narodu całego mający, jak śp. Karól Marcinkowski, Tytus Działyński, a z żyjących Maciej Mielżyński i generał Chłapowski do celu tego dążyli. starając się o rozkrzewienie umiejętności leśnych, o zapełnienie dorodnymi drzewami przestrzeni wyciętych lub niezarosłych. Starania tych światłych a gorącą miłością kraju pałających mężów nie pozostały bez skutku, bo gdy oto przed 25 laty sam nieledwo stałem jako młody pracownik w leśnictwie, dziś już znaczną liczbę zebrać możemy leśników, którzy dali dowody swego umiejętnego pojmowania nauk leśnych i zastosowania takowych w praktyce. Miło zaiste i błogo nam, żeśmy tej szczęśliwej doczekali chwili, w której po raz pierwszy na tej dzielnicy zbieramy się do wspólnej w leśnictwie pracy, a siłami wspólnemi, powtarzam, przy wytrwałości wiele pożytku krajowi przynieść możemy.“

Hipolit Trampczyński, 20 grudnia 1866

„Niech Towarzystwo nasze wzmaga się i rośnie, jak ów dąb wiekami niespożyty, który gwałtownym prądom wiatrów zachodnich i północnych silnie się opiera, coraz mocniejsze w rodzinną ziemię zapuszczając korzenie — i corocznie koronę swą zdobiąc świeżemi, zielonemi latoroslami.“

„Oto moje życzenie, z którem posiedzenie nasze jako zagajone ogłaszam.“

Hipolit Trąpczyński, 20 grudnia 1866

Następnie odczytał Przewodniczący: *Regulamin dla posiedzeń i obrad wydziałowych* i wezwał p. Nowickiego z Brodnicy na sekretarza do prowadzenia protokołu; Wydział zaś wybrał ze swojego grona kolegę Goreckiego z Próchnowa jako referenta na plenarne zebranie, poczem przystąpiono do porządku dziennego.

Po przyjęciu takowego wniósł p. Trąmpczyński z Polwicy, jako przewodniczący, ażeby, oprócz zwykłych zebrań w łonie Centralnego Towarzystwa, zbierać się mogli członkowie Wydziału Leśnego w miejscach ku temu dogodniejszych i to częściej, aniżeli dwa razy do roku, tak celem wzajemnego udzielania sobie bliższych wskazówek w leśnictwie, na własnem doświadczeniu opartych, jako też i dla ściślejszego rozbierania specjalnych kwestji i uwag. rozmaitych gałęzi gospodarstwa leśnego dotyczących. przyczem główny położył przycisk na miejsce owych zebrań, któreby o ile możliwości stanowić musiało pewien punkt środkowy Wielk. Księstwa.

Po dosyć ożywionej, a z powodu tego wynikłej dyskusji. w czasie której uznano jak najzupełniej potrzebę zebrań takowych, przyjęto wniosek Przewodniczącego w zasadzie, jednakże z poprawką p. Chojnackiego:

ażeby członkowie już dla znacznej odległości miejsc swoich pobytu (gdyż niektórzy z kolegów mieszkają niemal na przeciwnych krańcach Księstwa) zbierali się raczej w dwóch miejscach lesistych, a mianowicie: członkowie powiatów północnych w jednym, południowych zaś w drugim, przez co utworzyłyby się niejako dwie filje Wydziału Leśnego.

Obrano zatem jednogłośnie przewodniczącym Towarzystwa Filjalnego powiatów północnych p. Chojnackiego z Bożejewic, powiatów zaś południowych p. Rivolego z Kórnika. Wywiązała się również krótka dyskusja nad najwłaściwszą ku temu porą, a wniosek kolegi Łukomskiego, który początek miesiąca czerwca jako czas najdogodniejszy do podobnych zebrań filjalnych był proponował, przyjęto.

Utworzywszy więc w ten sposób dwie filje w Wydziale Leśnym, które jednak całość zbiorową a przedwstępną do obrad na walnych zebraniach Centr. Towarzystwa stanowić mają, wnosi p. Rivoli:

ażeby Walne Zebranie zwolnić nas raczyło od obowiązku stawiania się na zebraniach Towarzystw Filjalnych po miasteczkach powiatowych.

Wniosek ten przyjęliśmy i przedkładamy go Walnemu Zebraniu do rozstrzygnięcia.

Sprawozdanie

**z czynności Zarządu Centralnego Towarzystwa Gospo-
darczego dla Wielkiego Księstwa Poznańskiego
za rok 1867**

odczytane na walnem zebraniu Centralnego Towarzystwa Gospodarczego
dnia 22 lutego 1868 roku przez sekretarza Centralnego Towarzystwa,
M. Jackowskiego.

Również chlubnie są zapisane na karcie niniejszego sprawozdania czynności Wydziału Leśnego, który się zawiązał na walnem zebraniu dnia 19 grudnia 1866 r. za pośrednictwem przedwcześnie zmarłego ś. p. Hipolita Trąpczyńskiego. Już pierwsze posiedzenie licznie przez specjalistów obsadzonego wydziału niełonną budziło nadzieję, że powołany do pracy Centralnego Towarzystwa Wydział Leśny będzie miał w niej powodzenie.

Szczupły co do liczby Wydział Leśny przedstawia atoli co do intelligencji znakomitą siłę, o której świadczą artykuły, oraz gruntownie opracowane i pouczające rozprawy, nagromadzone w Ziemiańninie z 1867 r.

Działalność Wydziału Leśnego w latach 1866-1906

354 publikacje

głównie na łamach

Ziemiańska, Przeglądu Leśniczego i Sylwana

ok. 70 zebrań wyjazdowych

z wycieczkami terenowymi

Wycieczki te zetknęły leśników bliżej z obywatelstwem wiejskiem i wytworzyły pewien modus vivendi, pozbawiony dawnej szorstkości a oparty na lepszym poznaniu się i sprawiedliwszem ocenianiu się wzajemnem. Właściciele lasów korzystali z tych ekskursyi o tyle, iż poddając przychylniej i umiarkowanej krytyce gospodarstwo swych lasów, sami dostrzegali niekiedy różne jego wadliwości i popełnione błędy, które długi czas jeszcze byłyby może uszły niepostrzeżone. Te same korzyści odnosili leśnicy miejscowi, którzy zniewoleni poddać się sądowi kolegów i umotywowować niektóre działalności gospodarcze, prostowali swoje własne zapatrywania, lub uwalniali się od wątpliwości, które ich niekiedy dręczyły. Uczestnicy wycieczek zaś, w większej połowie młodzi jeszcze leśnicy, rozpoczynający swój zawód, nabywali pewności siebie i zaufania do sił własnych i własnej wiedzy, tak jak młodszy lekarze pracujący w klinikach pod okiem doświadczeńszych kolegów.

TRANSFORMACJA

Pierwszy Zjazd polskich leśników

w Krakowie

1907

REFERATY

Zjazd leśników polskich

Na zaproszenie galicyjskiego Towarzystwa leśnego liczny zastęp leśników z całej Polski zjechał się w dniu 18 b. m. do Krakowa.

Z Wielkopolski przyjechali pp.:

1. J. Rivoll.
2. F. Skoraczewski.
3. A. Kaus.
4. L. Thenrich, Dąbrowa.
5. Alkiewicz, Babki.
6. J. Thomas, Żabikowo.
7. A. Metler, Sowiniec.
8. J. Ziolkowski, Mchy.
9. K. Wojczyński, Kórnik.

Z Prus Zachodnich:

10. Ekowski z Waplewa.

Wieczorem w niedzielę odbyło się zebranie towarzyskie w celu wzajemnego poznania się w hotelu Pollera, w poniedziałek zaś 19 b. m. wycieczka do lasów krzeszowickich.

Nr. 35.

Telefon prywatny redaktora nr. 1492.

Poznań, sobota, dnia 31 sierpnia 1907.

Rok 57.

Telefon prywatny redaktora nr. 1492.

Przedpłać kwartalną
w Niemczech i w Austrii 3 mk.
We Włoszech w księgarni (Schul-
tze) i Wolffa roczną 7 rs. 30 kop.
półroczną 3 rs. 60 kop. Przed-
płać przesyłką pocztową do Redakcji
do Poznania roczną 6 rs.
półroczną 3 rs.
Ziemiannik zapisany jest na pocztę
w Związku pocztowym Albo II U.

ZIEMIANNIK

Ogłoszenia
przyjmie się na opłat 20 fen. od
wiersza małego. Przytłaczającego.
Biuro
Redakcji i Księgarni przy ul.
Fryderykowskiej Nr. 9.
Korespondency i przesyłki franco
pod adresem: Dr. W. Świrski,
Poznań, Fryderykowska 9.
Polski numer kwartału 25 fen.

TYGODNIK NAUKOWO-ROLNICZY I EKONOMICZNY

ORGAN CENTRALNEGO TOW. GOSPODARCZEGO w W. KS. POZNAŃSKIM.

„Ogólny Zjazd leśników polskich uznaje konieczność zawiązania Towarzystw leśnych w Królestwie i W. Ks. Poznańskim. Towarzystwa te uznają „Sylwana” wychodzącego we Lwowie za swój organ”.

*Z uchwały Zjazdu leśników polskich w Krakowie,
20-21 sierpnia 1907*

Dom Przemysłowy
Miejsce obrad Walnego Zebrania
Wydziału Leśnego CTG
11 marca 1908

Plac Wolności (d. Wilhelmplatz), obok Biblioteki
Raczyńskich

Poznań, 1871

Sprawozdanie

z posiedzenia walnego zebrania Wydziału leśnego
Centr. Tow. Gosp. w Wielkiem ks. Poznańskim
z dnia 11. Marca 1908 r.

Zebranie zagał o godz. 3 po południu prezes p. Rivoli na salce domu Przemysłowego.

W serdecznych słowach wita licznie przybyłych Panów Obywateli, pomiędzy którymi delegat Towarzystw rolniczych p. Szczaniecki z Nawry przywozi Wydziałowi leśnemu pozdrowienia gospodarzy z Prus Zachodnich, tudzież i licznie zebranych członków.

Powoławszy następnie do pióra i na referenta p. Brelińskiego, przedkłada p. Prezes następujący porządek dzienny:

- 1) sprawa reorganizacji Wydziału leśnego,
- 2) odczyt o „zwalczaniu osutki“ p. Kapalczyńskiego,
- 3) odczyt „o trzebieży drzewostanów sosnowych“ p. Wojczyńskiego,
- 4) odczyt nadesłanej pracy „Las a zwierzyna“ p. Pacyńskiego,
- 5) Sprawy bieżące,
- 6) Komunikaty i wnioski.

Przy punkcie pierwszym porządku dziennego p. Rivoli w przemówieniu swem podnosi, że myśl utworzenia Towarzystwa leśnego na W. ks. Poznańskie, powstała na pierwszym zjeździe leśników polskich roku zeszłego w Krakowie. Chcąc myśl tę wprowadzić w czyn, wybrano na jesiennem zebraniu wydziału leśnego w roku zeszłym komisją, celem zredagowania statutów. Pan Rivoli przedkłada opracowane statuta; przyczem oświadcza, że zawiązany w łonie Centralnego Towarzystwa Gosp. w r. 1867 wydział leśny, zachowując swój dotychczasowy stosunek do Centr. Towarzystwa i uważając się za jego część składową, przyjmuje odtąd nazwę „Towarzystwo leśne w Wielkiem ks. Poznańskim“.

1908
Towarzystwo
Leśne
zamiast
Wydziału Leśnego

Pierwszy Zarząd Towarzystwa Leśnego

Po przemówieniach tych przystąpiono do wyboru zarządu przez tajne głosowanie kartkami. Wybór padł większością głosów na panów

Rivoliego jako prezesa,
Borczyńskiego jako wiceprezesa,
Brzeskiego,
Brelńskiego,
Wojczyńskiego,
Skoraczewskiego, jako członków zarządu.

Stanisław Breliński

Ur.31 października 1863 w Przylepkach k. Brodnicy

- studia leśne w Akademii Leśnej w Tharandcie
- nadleśniczy w Turwi
- sekretarz zarządu Towarzystwa Leśnego w Wielkim Księstwie Poznańskim
- wykładowca na kursach dla borowych w Kórniku.
- Od roku 1910 plenipotent Zygmunta Chłapowskiego w majątku Patoka w powiecie lublineckim
- komisarz plebiscytowy na Górnym Śląsku
- działacz samorządowy w Lublińcu
- poseł na Sejm Śląski z ramienia Chrześcijańskiej Demokracji.

Zmarł w 1943 r.

W sobotę dnia 3 września
po południu o godzinie 4-tej

sprzedam przez licytację za gotówkę

 na leśniczówce w Turwi

powiat Kościański

parokonny manież, młocarnię, śrótownik,
sieczkarke, wialnię, grabie konne, pług
dwuskibowy i pojedynczy, brony itd.,

wszystko w dobrym stanie.

(2416)

Breliński, nadleśniczy.

Przewodnik Katolicki nr 33, 20 sierpnia 1911

Dodatek do Ziemianina.

PRZEGLĄD LEŚNICZY

Organ Tow. Leśnego w W. Księstwie Poznańskim

Wychodzi raz na kwartał
pod redakcją i nakładem Dr. Wacława Swinarskiego

Pojedynczy numer 50 fen.

Treść: Sprawozdanie z posiedzenia Towarzystwa leśnego w Kościanie w październiku 1908 r. oraz z wycieczki w lasy turewskie str. 65 — O hodowaniu akacji jako o jednym z źródeł podniesienia dochodów z lasu str. 71. — Osutka str. 75. — Drewno kopalniane str. 84. — Bibliografia str. 88. — Rozmaitości str. 93. — Od Redakcyi str. 96.

Sprawozdanie z posiedzenia Towarzystwa leśnego w Kościanie w październiku 1908 r. oraz z wycieczki w lasy turewskie.

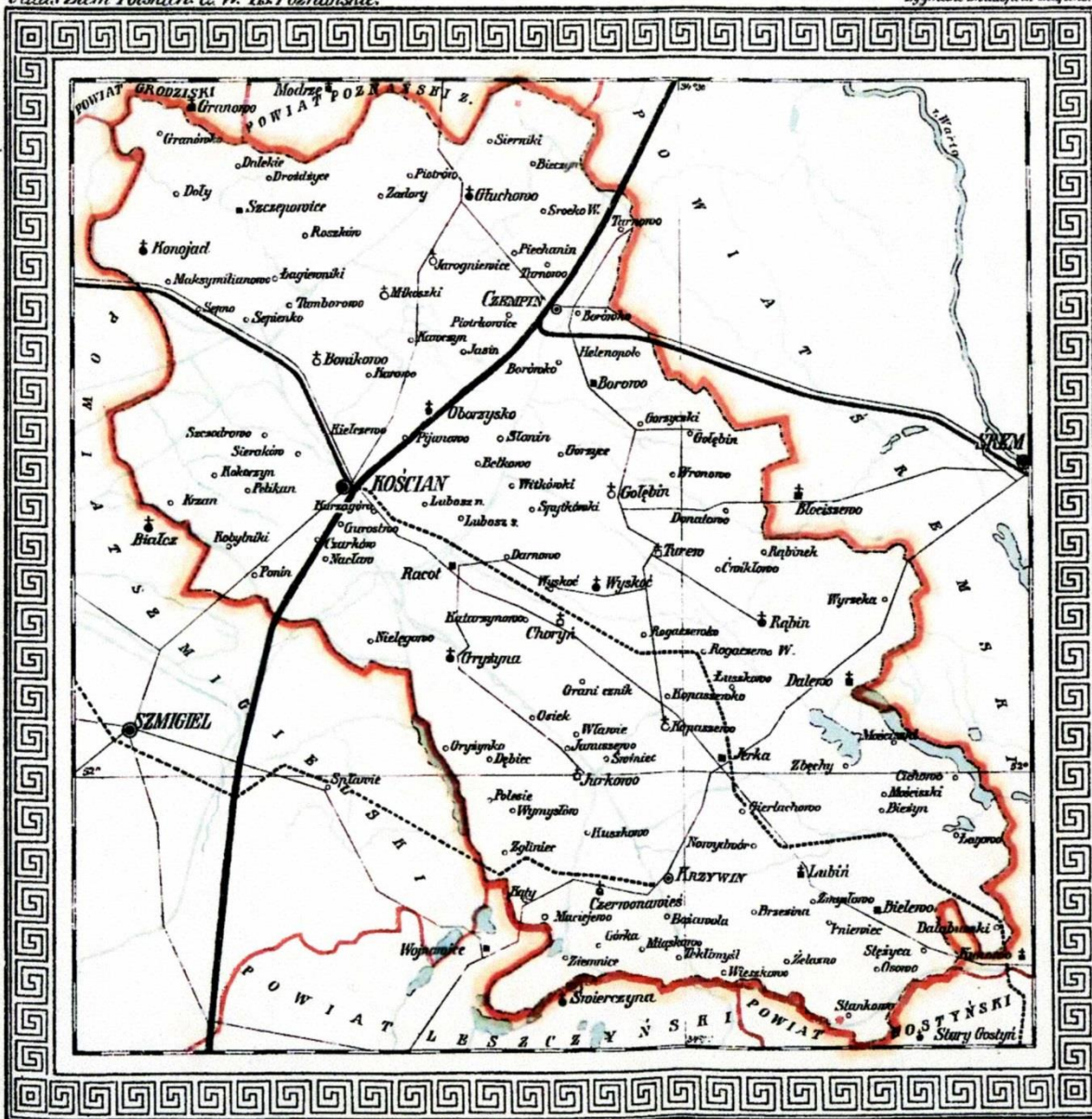
Dnia 1 września 1908 o 5¹/₄ po poł. zagał na salce hotelu Victoria w Kościanie prezes p. Rivoli zebranie jesienne Towarzystwa leśnego — witając przybyłych 28 członków. Po wymianie nazwisk leśników, którzy nieobecność swą uniewinnili, wspomniął o 2 zmarłych członkach ś. p. T. Łukomskim z Rokossowa i Wiewiórowskim z Potulic, których pamięć zgromadzenie przez powstanie uczciło. Następnie odczytał sekretarz pismo wydziału galicyjskiego towarzystwa leśnego, wystosowane w marcu r. b. do ówczesnego wydziału leśnego w Poznaniu z powodu walnego zgromadzenia.

Pierwsze posiedzenie
wyjazdowe
Towarzystwa Leśnego

VI. POWIAT KOŚCIAŃSKI

Atlas Ziemi Polskiej: a. W. Ks. Poznańskie.

Zygmunt Szwednicki Skłany.

Rusian

Czerpin

Krasnol

1911

OPISANIE

HISTORYCZNO - STATYSTYCZNE

WIELKIEGO

KSIEŻTWA POZNAŃSKIEGO.

WYDANIE J. N. BOBROWICZA.

L I P S K,
NAKLADEM KSIĘGARNI ZAGRANICZNEJ
(Librairie étrangère)
1846.

WYDAWNICTWO

683. Znaczną część powiatu zajmuje Bagno Obrzańskie; lasy są w części zachodniej i średniej, w innych Zapola.

685. Powiat Kościański obejmuje mil □ jeograficznych 24,20 albo włók Polskich 6.925, albo morgów Magdeburgskich 455.530.

693. Lasów szczegółowo w powiecie nie nazwanych, obszerność wynosi około 50.000 morgów Magdeburgskich.

Hotel Victoria
(ze zbiorów Muzeum Regionalnego
im. Dr. Henryka Florkowskiego w Kościanie)

Hotel Victoria w Kościanie, pocz. XX w.

Program posiedzenia TL w Hotelu Victoria

1. Odczytanie rozpraw.
2. Sprawy bieżące: a. kwestya kursów dla borowych, b. sprawa owadów — a szczególnie Mniszki, c. polecenie Skorowidza leśnego, d. obsadzenie wakującej posady, e. wyznaczenie rozpraw na przyszłe zebranie.

Referaty i dyskusja

Ad. 1. Rozprawy: „Hodowla lasu a zwierzyna“
opracowaną przez p. Pacyńskiego — odczytał p. Bartz:

Grodzenie kultur jest zdaniem p. Skoraczewskiego środkiem chwilowym i jednostronnym. Przeciwno królikom wystarczy wprowadzić siatka metrowa, jelenie nawet 2-metrową przesadzą. Gdzie wszystkie kategorie zwierzyny się znajdują, tam trzeba wkoło kultur budować palisady, których koszta są ogromne. Jako jedyny środek zaleca się hodowanie zwierzyny w ilości do obszaru lasu zastosowanej.

Referaty i dyskusja

Drugą rozprawę: „Wyniki hodowania akacyi osiągnięte w lasach tyrewskich” — odczytał p. Breliński. Referent wykazał na zestawieniach wyrębów z lat ostatnich, że akacya w lasach tyrewskich przy 40-letniej kolei daje stosunkowo największą masę drzewa —

gdy bowiem			
70-letni poręb w r. 1904/05	wydał 282 m ³	}	na hektarze — włącznie pniaków i gałęzi.
uzyskano w			
40-let. porębie w r. 1905/06	237 „		
a w r. 1906/07	238 „		

Wycieczka terenowa

Dnia 2 września zwiedziła większa część zgromadzonych lasy turewskie — własność JWP. Zygmunta Chłapowskiego, który pozwolenie na to udzielić zechciał. Z ogólnego obszaru 769 hekt. zajmuje las iglasty 556 hekt. Panującym drzewem jest sosna. Świerkiem obsadzono niektóre drogi i linie lub podszyto drągowiny. Niestety mniszka, która od roku 1906 w lasach turewskich żeruje zniszczyła go prawie zupełnie. Modrzew zauważyłem nad drogami, w obrębie zaś Rombinek, czyste odrzewie, wieku 70 lat, wysokości 26 m., miąższości około 270 m³, o strzałach gonnych i porostami słabo pokrytych.

9 lat temu (12 V 2007) - migawki

Dodam jednak, że wycieczka w lasy turewskie, jakkolwiek obszarem nie imponujące, jednak prawidłowo zagospodarowane, a dla hodowli akacyi jedyne w swoim rodzaju, dla wszystkich uczestników była bardzo pouczającą, tak że ją każdy w wdzięcznej zachowa pamięci.

Wojczyński,

Dziękuję za uwagę!

wrchal@man.poznan.pl